नन्वेकत्रपाताशंकाएकत्रकर्मश्रमस्तद्वयोःपथोःकतरःश्रेया नित्याशंक्यद्वयोर पिफलतःसाम्यमित्याह् सांख्ययोगाविति सांख्यंसमित्येकी भावेद्दियास्कःएकी भावेनात्मानन्यत्वेनख्यायतेपकाश्यतेवस्तु स्वह्रपमनयेतिसंख्यास्थूलस्क्षमकारणप्रपंचस्य निर्विकल्पेप्रत्यगासनिप्रविलापेनउदिताचेतोष्टित्तःतसाधनभूतोयंसांख्यःसंन्यासः सचदारादिबुर्थ्यंतानांपदार्थानामात्मन्येकी भावेनन्यसनंत्यागः भविलाप नं तथायोगोप्यग्रिहोत्रसंध्योपासनादिनिर्विकल्पसमाध्यंतमनुष्ठानं तत्रमुख्यस्ययोगस्यलक्षणं योगश्चित्तदित्ति। इत्तर्यश्चपमाणविषययविकल्पनिद्रास्हत्यद्वतिपंच तत्रप्रत्यक्षानुमानागमाः प्रमाणानि तेषुप्रत्यक्षमिद्वयंतज्ञावित्तःशुक्त्यादिविषयंयाथार्थ्यनेनज्ञानं विषय्यस्तृतत्रवेदरजतादिविषयं भातिक्षपंज्ञानं संशयोपिद्यंशुक्तिर्वारजतंवितअनिर्धारितान्यतरकोटिकंज्ञानं सविषयंयपुवातभविति विकल्पस्तुशब्दज्ञानानुपातीवस्तुश्चन्यः यथापुरुषस्यचैतन्यवेद्यापुत्रइति निद्दपुरुषचैतन्यतःसंबंधानांपृथक्कमस्तिकितुचैतन्यमेबहिशब्दत्रयोणोच्यते नापिवंध्यासुतस्यस्वहृपमस्तिअथापिशब्देनाभिरुप्यतेसो यंविकल्पःशब्दज्ञानानुपातीवस्तुश्चर्यः एकस्मिन्ननेकबुद्धिरसितचसद्विति विद्यास्तिवेद्यते आस्थते आस्थितः अन्ति। अस्यते आस्थितः अन्ति। स्वतिकल्पःश्वत्यगासेवाविकल्पः स्वयानाविक्षपं ॥।।। योगैःयोगिभिः अर्शआयच्यत्ययातोयंयो न्यासकर्मयोगाख्यौ तत्रांत्ययोःसनित्वसं ।।।। योगैःयोगिभिः अर्शआयच्यत्ययातोयंयो

सांख्ययोगौपृथग्वालाःप्रवदंतिनपंहिताः॥एकमप्यास्थितःसम्यगुभयोविद्तेफलं॥४॥यत्सांख्यैःप्राप्यतेस्थानंतद्योगैरिपगम्यते॥ एकंसांख्यंचयोगंचयःपश्यतिसपश्यति॥५॥संन्यासस्तुमहाबाहोदुःखमापुमयोगतः॥योगयुक्तोमुनिर्वह्मनचिरेणाधिगच्छति॥६॥

गशब्दः स्थानंमोक्षाख्यं एकंअभिन्नं स्पष्टायोजनाश्लोकद्वयस्य ॥ ५ ॥ नन्वेवंनिर्विकत्यस्थानप्राप्तयेद्वीमार्गीउक्तौस्यातांतच्चनन्यःपंथाविद्यतेयनायेतिश्रुतिविरुद्धिमत्याशंक्याह संन्यासस्विति संन्यासो नैष्कम्यं अयोगतोयोगंविनाअवामुंदुःखंहेमहाबाहो अयमर्थः निर्विकल्पकसमाधिरपितत्त्वमसीत्येतद्वाक्यार्थप्रतिपत्त्युपायभूतएवनस्वतःपुरुषार्थइतिद्वितीयमार्गस्याभावान्नोदाल्दतश्रुतिविरोधः शांतोदांतउप रतिस्तितश्चःसमाहितोभूत्वात्मन्येवात्मानंपश्यतीतिश्रुत्येवशमादिवत्समाधेरप्यात्मदर्शनार्थत्वस्यदर्शितत्वात् तथाससमाहितपदंवाित्तककारेर्व्याख्यातं त्वातंत्र्ययेषुकर्भुःस्यात्करणाकरणंप्रति तान्येवनुनिषि द्वानिकर्माणीहशमादिभिः शमादिश्रुत्या अस्वातंत्र्यंतुयेषुस्यात्करणाकरणंप्रति समाहितोक्त्यायेदानीतिन्तरोधोविधीते अस्वातंत्र्यंगुरूपदेशापेक्षत्वं येषुमानमेयव्यवहारिनरोधेषु पिढीकृत्येद्विययामंबुद्धावा रोप्यिनश्चलं विषयांस्तत्स्वतीस्यक्कातिष्ठेचिद्नगरेधतः एषोभ्युपायःसर्वत्रवेदातेषुप्रतिष्ठितः तत्त्वमस्यादिवाक्यार्थज्ञानोत्पत्त्यर्थमादरादिति एवंव्यितरेकमुक्कान्वयमाह योगयुक्तइति मुनिःसंन्यासीनचिरेण शिवमेवब्रह्माधिगच्छितवाक्यश्रवणमात्रेण नतुकेवलसंन्यासी यथोक्तं नचसंन्यसनादेवसिद्धिसमधिगच्छतीति ॥ ६ ॥